

Veraart gegn Hollandi

Dómur frá 30. nóvember 2006

Mál nr. 10807/04

10. gr. Tjáningarfrelsi

Lögmenn. Brot á siðareglum. Aganefnd lögmanna.

1. Málsatvik

Kærandi, Christiaan Joseph Willibrord Veraart, er hollenskur ríkisborgari, fæddur árið 1944. Hann er lögmaður.

Í júní árið 2000 var sýnd heimildarmynd í sjónvarpi um konu sem hélt því fram að hún væri fórnarlamb sífjaspells auk þess sem hún bar fjölskyldu sína öðrum alvarlegum ásökunum. Þetta byggði hún á bældum minningum sem henni hefði tekist að rifja upp með aðstoð K sem hún hefði verið til meðferðar hjá í sex ár. Fjölskylda konunnar neitaði ásökunum hennar og leitaði aðstoðar kærandi. Lögðu þau fram kæru á hendur sjónvarpsstöðinni fyrir ærumeiðandi ummæli. Í júní 2002 komust aðilar að samkomulagi um lyktir mála þar sem sjónvarpsstöðin viðurkenndi sök.

Í nóvember 2001 var fjallað um málið í útvarpi og var þar flutt viðtal við kærandi. Lét hann í ljós efasemdir um hæfni K til að starfa með sjúku fólki. Taldi hann K hættulegan og lét í ljós áhyggjur sínar af störfum hans, taldi hann ekki fagmann og á engan hátt geta tengst starfsemi lækna. Einnig velti hann fyrir sér menntun K og hvers eðlis hún væri. Í þættinum var einnig rætt við K sem tilgreindi að hann væri hvorki dávaldur né meðferðaraðili til að lækna sjúkdóma á þann hátt sem kærandi hefði m.a. haldið fram. K taldi hins vegar aðferðir sínar kalla fram raunveruleg atvik úr fortíð fólks og var þess fullviss að sér hefði tekist að aðstoða umrædda konu við að grafa upp sannleikann um fortíð sína.

Í desember 2001 lagði K fram formlega kvörtun við félag lögmanna vegna kærandi og lagði þar m.a. fram gögn um menntun sína. Í október 2003 veitti aganefnd lögmannafélagsins kærandi áminningu þar sem um væri að ræða brot á siðareglum félagsins.

Í mars 2005 tilkynnti K Mannréttindadómstólnum að hann hefði höfðað einkamál vegna málsins en að málsmeðferð væri frestað þar til niðurstaða í máli kærandi lægi fyrir. K neytti ekki réttar síns samkvæmt 2. mgr. 36. gr. sáttmálans til að taka þátt í málsmeðferð sem þriðji aðili. Á grundvelli þess að veikindi konunnar hefðu stigmagnast í kjölfar meðferðar K sem og vegna ummæla hans um sannleiksgildi endurminninga hennar, höfðaði fjölskylda hennar bótamál á hendur K í október 2005.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærandi bar fyrir sig að niðurstaða aganefndar lögmannafélagsins um áminningu bryti í bága við tjáningarfrelsi sitt samkvæmt 10. gr. sáttmálans.

Niðurstaða

Dómstóllinn taldi engan vafa leika á því að lög mæltu fyrir um takmörkun á tjáningarfrelsi kærandi og hún stefndi að því að vernda mannorð annarra eins og lýst væri í 2. mgr. 10. gr. sáttmálans. Við mat á því hvort takmörkunin hefði verið nauðsynleg í lýðræðislegu þjóðfélagi benti dómstóllinn á að lögmenn nytu almennt tjáningarfrelsis. Hins vegar setti eðli starfans þeim einhverjar takmarkanir að þessu leyti og af þeim sökum yrðu þeir ávallt að gæta þagmælsku, heiðarleika sem og virðuleika í framkomu.

Dómstóllinn benti á að í umræddu máli hefði sjúklingur K sakað fjölskyldu sína um alvarleg brot gagnvart sér. Fjölskyldan hefði leitað til kærandi til að leita réttar síns vegna tjóns sem þetta hefði valdið þeim. Kærandi var því heimilt að láta ákveðin ummæli falla opinberlega, jafnvel utan dómsalar, svo lengi sem hann gerði slíkt í góðri trú og í samræmi við það sem siðareglur lögmanna heimiluðu.

Í sambandi við sannleiksgildi ummæla kæranda þá yrði að líta til þess að tengsl voru milli ásakana konunnar og þeirrar meðferðar sem hún hefði notið hjá K og því hefði K aldrei neitað. Einnig væri ótvírætt að K hefði, í sama útvarpsþætti, jafnframt bent á að meðferðin hefði ekki aðeins aðstoðað hana við að kalla fram umræddar minningar heldur einnig við að taka þeim sem raunverulegum og sönnnum. Að auki væri dómstólnum ókunnugt um að utanaðkomandi aðili, einhver annar en hún eða K hefði staðfest sannleiksgildi ásakana hennar.

Í ljósi framangreinds og með tilliti til þess hversu alvarlegar ásakanir hennar voru gagnvart fjölskyldunni var það ekki ósanngjarnt að krefjast þess af K að hann sýndi fram á hæfni sína með framvísun prófskírteina. Að öðrum kosti hefði verið ómögulegt að staðreyna sannleiksgildi ummæla kæranda varðandi menntun K og hæfni. Þrátt fyrir þetta var látið hjá líða að gefa K kost á að framvísa umræddum gögnum þar til málið var komið á áfrýjunarstig hjá aganefnd lögmannafélagsins. Þar að auki væri ekki unnt að ráða af úrskurði aganefndarinnar hvort leitast var við að staðreyna hvort K væri í raun veru fær um að staðreyna sannleiksgildi ásakana konunnar með meðferð sinni eða hvort kæranda væri fært að færa sönnur á eða réttlæta ummæli sín. Að mati dómstólsins væri það lágmarks-krafa að framangreint yrði rannsakað ella gæti mat nefndarinnar ekki talist ásættanlegt. Þetta væri eina leiðin til að komast að nægjanlega upplýstri niðurstöðu um það hvort kærandi hefði, með ummælum sínum, brotið í bága við siðareglur félagsins. Að mati dómstólsins byggði aganefnd félagsins ákvörðun sína á ófullnægjandi upplýsingum um staðreyndir. Niðurstaða dómstólsins var að brotið hefði verið í bága við 10. gr. sáttmálans. Tveir dómarar skiluðu séráliti.

Samkvæmt 41. gr. sáttmálans voru kæranda dæmdar 2.583 evrur í málskostnað.